

Bona Llevor

Setmanari Regionalista

Redacció i Administració:
Carrer del Carme, n.º 38

MALGRAT, 21 juliol de 1918
No's retornen els originals

Subscripció:
Un any. 500 pessetes
Un trimestre 175
NOMBRE SOLT 60

EN PRO DE NOSTRA LLENGUA

Un dels primers números de BONA LLEVOR publicava un article nostre que duia el mateix títol que'l present i en el qual, tot preconisant l'ús de paraules pròpies i castiçes a fi de conservar la puresa i propietat del llenguatge català, fuetjavem de passada la deria de certs escriptors, sobre tot dels elements directius i definidors del nostre lèxic, per a formar una nova llengua amb el pretext de depurar i modernisar el català vulgar, tan corromput per castellanismes i altres vicis de dicció. La queixa que allà expressavem per la manera estranya i arbitrària amb qu'és porta a cap la pretinguda renovació de la llengua escrita es, com ja indicavem, una queixa general entre molta gent que en català escriu i parla; si bé molts no gosen manifestar-la clarament per respecte sens dubte a l'Institut d'Estudis Catalans i a les prestigioses persones que inspiren les seves publicacions. Però, com que'l mal subsisteix i els seus efectes interessen de dia en dia major nombre d'estaments, no tots aquells poden continuar callant i de tant en tant n'hi ha que se revoltent i protesten. Aixís ho fa darrerament, en l'acreditat setmanari professional de Barcelona *El Clamor del Magisterio* (número del 26 de juny) la il·lustrada mestra D.ª Matilde Kirchner, en un article ben pensat i ben orientat.—En ell s'hi diu lo que seguix:

«Existen esencialmente tres idiomas catalanes:

I. El venerable catalán clásico antiguo que en España no se enseña oficialmente en parte alguna; pero sí en algunas Universidades alemanas, por ser la hija más fiel de la lengua latina y la más parecida a su madre; por haber trabajado mucho y bien, cuando otros idiomas, incluso el alemán, estaban todavía en estado caótico; por haber dado leyes al mundo y bellezas al arte. Este idioma catalán desgraciadamente contados son los catalanes que lo entienden, no puede ser objeto de nuestra enseñanza.

II. El catalán del hogar, de la calle, de la sociedad distinguida y alta; dialecto formado con reminiscencias de su madre, tachonado de palabras y de construcciones castellanas, que lleva traducidos hasta gran número de dicharachos, que en castellano mismo son feos, pero que, en cambio, si en su ropaje está bastante pervertido, no deja de conservar virtudes heredadas de su madre y sobre todo, con sus vicios y virtudes es el habla *nostra* y por esto la amamos.

III. El catalán depurado, remozado y reglamentado principalmente por el *Institut d'Estudis Catalans* compuesto con muy buen deseo, con excelente tino y con aplicación de toda la ciencia dialéctica »

Es plany a continuació de que aquest darrer llenguatge sia tan diferent del que esmenta en según lloc que causi estranyesa l'emplear-lo correntment i no'l compregui la majoria de la gent catalana encara

que no sia inculta, i posa com exemple el següent discurs que figura dirigit a les seves deixebles:

—«Havent estat anomenada mestressa en propietat d'aquesta Escola, gaudeixo en adressar-vos d'avant la meua més coral salutació, i vui declarar-vos que la meua més gran cura estarà la de donar-vos l'ensenyament en la formosa parla que n'és la vostra. Sols d'aquesta faicó, m'apar que l'ensenyament es podrà endinsar a la vostra ànima tot de dret i que en ella romandrà per tot l'avast de la vostra vida, sens el mitjà d'un idioma que os es foraster, car com jo us parlo, aixís ouen els infants parlar la mare llur. Es inversemblant que cap altre parla pugui donar com aquesta l'encisadora remembrança del bressol i del xardorós amor de la mare.—Sols ella n'és l'espill de la nostra pensa i del nostre sentir; cap altre us donarà el fruit com us dona aquesta, car té quelcom de dolç encís. Siguen-li, doncs, fidels fins que d'ella en prenguem comiat per a fruit de la que en la Cort celestial parla la nostra Dona del Mont-serrat amb els Sants gloriosos i amb els angeleis.—L'abast que té l'ensenyament en l'idioma patri, jamai serà prou valorejat; lleument s'endinsen els coneixements, adhiuc els infants més menuts que al ensems no coneixen cap altre idioma; per ço hem de lluitar, nodrint sens fatiga la nostra parla, curant de sa puresa, rebujant tot ço que li es estrany, imposat sols per falagadors artificis que noresmenys malhauradament son molt nombrosos. Amb aquesta fermetat en la lluita per la parla de la mare,